

og gaaet over til at holde Eksaminatorier og praktiske Øvelser ved Siden af eller i Stedet for Forelæsninger; og selv, hvor man bruger Forelæsningsformen, er det selvfølgelig aldeles forkasteligt at bruge den paa den Maade, det ærede Medlem nævnedes. Jeg tror ikke, man i Nutiden vil finde noget af den Slags ved vort Universitet, i alt Fald kan jeg garantere for, at man ikke vil finde det indenfor det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

Det ærede 23de Medlem for København fremsatte nogle Bemærkninger om Studieplanen, om Specialer, om trykte Lærebøger og Manuduktørspørgsmaalet. Jeg skal ikke komme ind paa disse forskellige Emner, men dog fremhæve, at man med Hensyn til Studieplanen netop i de senere Aar er kommet langt frem og derved har muligjort det for de studerende at føre deres Studier til Ende, uden at de behøver Manuduktør. Naar det dog, navnlig for Juristernes Vedkommende, har vist sig, at Manuduktørinstitutionen vedblivende trives og blomstrer, maa Forklaringen dertil ikke just søges i Mangler ved Universitetsundervisningen, ifald man vil retfærdigt bedømme de Muligheder, der staaar aabne for Universitetsprofessorerne. Det er nemlig soleklart, at naar der er saa mange studerende, kan den vedkommende Lærer ikke give sig af med den enkelte og indrette sin Undervisning paa de enkeltes Tarv, medens en Manuduktør, der har forholdsvis faa Tilhørere at tage Stoffet igennem med, ganske anderledes kan lægge det til Rette for dem og ganske anderledes kan give de paagældende Lejlighed til at faa de Mangler, de har, afhjulpet.

Jeg kan ganske tiltræde det hensigtsmæssige i, at man søger ved Siden af den almindelige Undervisning at uddanne Specialister. Ogsaa det er vi kommet ind paa paa det juridiske Omraade, hvor de studerende frit kan vælge et Par Specialer, som de sætter sig særlig ind i og gør sig fortrolig med ved Siden af den almindelige Undervisning.

Endvidere har det juridiske Fakultet, vistnok først af alle Fakulteter, faaet tilvejebragt et næsten fuldstændig trykt Grundlag for samtlige Fag. Det trykte Grundlag vil selvfølgelig kun betyde en Lettelse for de studerende og ikke betyde, at man saa fra Universitetets Side lægger Hænderne i Skødet og ikke gør noget udover at meddele de studerende, hvad der staaar i Bøgerne. Det er ganske nødvendigt — det ved ærede Medlemmer herinde — at følge med, hvad Lovkundskab angaar, idet vi jo bliver vel-

signet med en saadan Masse forskellige Love paa alle Omraader, Proces, Strafferet, Familieret o. s. v., at man jævnlig maa fremkomme med nye Fremstillinger og holde sig à jour med, hvad der sker.

Jeg vil gerne her fremføre en Bemærkning, der gælder for Universitetets Lærere i Almindelighed, at det er en vanskelig Opgave, der paalægges dem, baade at ofre sig for den teoretiske Videnskab og samtidig uddanne Statens Embedsmænd. Det lægger i alt Fald saa meget Beslag paa de paagældendes Arbejdskraft, at de maa kunne forlange, at der ydes dem et godt og tilstrækkeligt Vederlag derfor.

Med Hensyn til de foreslaaede nye Professorater vil det vist, efter hvad jeg har sagt, ikke findes, at det er for store Krav, man møder med, og vil man gaa Listen nærmere igennem, vil man tilmed se, at den ikke en Gang er saa afskrækkende, som det maaske kunde synes ved første Øjekast. En Del af de foreslaaede Professorater medfører slet ingen øjeblikkelig Udgift for Statskassen, idet det kun er Omdannelser af ekstraordinære Professorater til ordinære, og nogen fremtidig Udgift vil de heller ikke medføre, idet Fagene er af den Betydning, at der ikke kan være Tale om at inddrage dem ved den nuværende Indehavers Død. Jeg nævner et Fag som Statsret. Andre Professorater faar man, om ikke helt gratis, saa dog halvt gratis, idet Docenturer til Erstatning inddrages. Men selv hvor der er foreslaaet Oprettelse af helt nye Professorater uden nogen Erstatning derfor ved Bortfald af andre Lærerposter, vil det findes, at de paagældende Fag er saa vigtige, at man ikke med Rette kan sige, at det er unødvendige Krav, der stilles. Jeg har gerne villet fremhæve dette stærkt for at imødegaa den Tankegang, at der skulde kunne være Tale om at gaa til en Indskrænkning af Professorernes Antal ved en Reform af Undervisningen og Undervisningsmetoden. Skal vi have en virkelig tidssvarende Reform af Undervisningen og dens Metode, maa man sørge for at give Universitetet tilstrækkelig Arbejdskraft og yde en tilstrækkelig Løn for den Arbejdskraft, der skal til.

Til disse Bemærkninger skal jeg indskrænke mig, idet Spørgsmaalet om Enkeltheder ved de enkelte Professorater naturligt kan henvises til det kommende Udvalg.

Undervisningsministeren (*Keiser-Nielsen*): Idet jeg takker for den i det hele velvillige Modtagelse, som disse Lovforslag har faaet, skal jeg ikke komme